

# MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 31 (3193) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

## A magyar nép üdvözlöte

Már vasárnapi eszmunkban is kiemeltük annak nagy jelentőségét, hogy Olaszország külpolitikája vezetését Mussolini maga személyesen vette kézbe. Az eddigi olasz külügyminiszter, Ciano gróf ugyan valószínűleg alteregója volt az olasz vezérnek a külpolitikai munka területén, de Ciano grófra éppen e nagy szerepe folytán valami különös új hivatás teljesítését bízta Mussolini. Ő lett Olaszország nagykövete a Vatikánnál, hol a világ minden részéről összefutnak a diplomácia szálai, s a mai világháborús időben az összes háborús ellenfeleknek ott van valami világ fölötti találkozója.

Az amerikai elnök is éppenugy kereste, hogy diplomáciai összeköttetést létesítsen a Vatikánnal, mint Japán, melynek az újabb időkig szintén nem volt diplomáciai képviselője a római pápa mellett. Ez a legújabb fejlődés is, ami a Vatikán körül a világ diplomáciájának teljes összehangolását valószínűsíti. Feltehetően, világosan utal arra, hogy a világegyház felé minden küzdésben levő államhatalom különös várakozással tekint. Olyan diplomáciai helyzet érlelődik, melyben elhatározó és döntő súlya lesz a Vatikán szavának. Holott ezt éppen a mult világháború után az akkori győztes hatalmak szűkkeblűen és oktalan féltékenységgel kizárták az akkori úgynevezett békeszervezésből. Egyik főoka volt ez annak, hogy olyan erkölcsi alapok hiányával jött létre a mult világháború békéje.

A Vatikán körüli világdiplomáciai eszreglés annak a jeleként mutatkozik, hogy a küzdő felek között már egy közös belátás felülkerekedett. Az, hogy az új világháború utáni békeszervezésben nem mellőzhetik a Vatikánnak egész világra és minden népre kiterjedő szellemi fönségét és erkölcsi tekintélyét. És Mussolini, akinek Isten külön rendelkezésül adta, hogy országa és a pápai állam közötti történelmi szakadást megszüntesse. — most is különös odaadással fordul a keresztény szellem központjához, hogy a maga világi politikája javára ott is öszhangot keressen és találjon. Alteregóját, a saját egyénisége leg-hűbb szószólóját küldi most oda követül.

Ennek az óriási jelentőségét mindenestre meg kell éreznünk mindnyájunknak. A magyarságnak különösképpen oka van, hogy Ciano grófnak ezt a nagyszerű küldetését teljes értékében felfogja és méltányolni tudja. Mi Ciano gróftól lelkünkben megszerettük, mert külügyminisztersége alatt nemcsak a Mussolini baráti politikájának hű megvalósítóját láttuk benne, hanem azt az önálló egyéniséget is, aki lelkének egyik legmelegebb sajátságaként fejtette ki az irántunk való barátságot. A magyar határok helyreállításáért megindult történelmi folyamatban. Ribbentrop német külügyminiszterrel együtt ő volt a döntő bíránk, ki legjobban megértette és átértette, hogy minden zavaró más igényrel szemben mennyire fontos a történelmi alapú igények tisztelete. Ciano

## Északra tolódott át a keleti arcvonal harcainak súlypontja

Montgomery csapatai összeütköztek Rommel kötelékeivel. Tuniszban nagy vereséget szenvedtek az amerikaiak

### Törökország angliai nagykövete Kairóban tárgyal

Berlin. (Bud. Tud.) A keleti arcvonallal a német fővárosba érkező hírek szerint a szovjet csapatok támadása a déli vonalon némileg enyhült ugyan, azonban úgy látszik, hogy északabbra helyeződött át, ahol változatlan erővel folytatódik.

Lisszabon. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol híroroda ankarai jelentése alapján hétfő este közölte, hogy Anglia törökországi nagykövete Kairóba utazott, ahol tárgyal Casey középkeleti angol miniszterrel.

Tokió. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az alsóház kedden egyhanguan megszavazta a 27 milliárd yen összegű katonai pótköltségvetést, amelyből 21 milliárd a kiadás és 6 milliárd a tartalék. Japán 1943-ra szóló költségvetésének összege együttesen 35 milliárd yen.

## Tömegesen tűnnek fel a tengeralattjárók az Atlanti Óceán minden részén

Lisszabon. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Egy utas, aki az Azorszigetekről tegnap tért vissza Lisszabonba, elbeszélte, hogy a mostani helyzet az Atlanti óceánon a buvárhajóharc szempontjából egyáltalán nem hasonlítható az egy év előttihez. Ma már nincsen olyan hajókaraván, amely Amerikából jövet ne kerülne érintkezésbe a német tengeralattjárókkal. Azelőtt a karavánokat csak egy oldalról veszélyeztették a tengeralattjárók és csak egyesé-

vel támadtak. Most mindenfelől támadják a karavánokat és olyan ügyesen tűnnek fel a tengeralattjárók, hogy a karavánrendszer ma már egyáltalán nem határos. Súlyosítja a karavánok összállításának nehézségeit, hogy a karavánban haladó hajókra tengerészeket igen nehezen kapnak. Nagyon kevés tengerész vállalkozik ilyen feladatra azok is csak igen magas bérért és csak abban az esetben, ha vállalják családjukról való gondoskodást.

## A tengely légiereje továbbra is fölényben van Tuniszban

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a tuniszi harcokról: Az angol-amerikai csapatok a tuniszi harcok színhelyének két pontján kíséreltek meg előretörést a termékeny kelettuniszi síkság felé. A tengely csapatai mindkét ponton meghiusították a kísérletet és a megvert ellenséget visszavetve, arra kényszerítették, hogy kiindulási állásait kiürítse. Az első kísérletnél, melynek célja a Hammanet és Soussa közötti termékeny síkság elérése volt, az amerikaiaknak zsoldjában álló francia idegen legionistákat használták fel, akiknek felszerelése nagyon hiányos

volt. Több mint 4000 foglyot, 21 páncélos harckocsit, 70 löveget, több mint 200 járművet, valamint egész hadianyagukat elvesztették és olyan súlyos vereséget szenvedtek, hogy angol és amerikai egységekkel kellett felváltani őket. Ugyanilyen dicstellenül végződött a második kísérlet is, melyet túlnyomóan amerikai csapatok hajtottak végre azzal a céllal, hogy Schotts Jerid felett a Sfar és Gabes között a partvidék felé törjenek előre. Ezeket az erőket Faid körül annyira megverték, hogy több, mint ezer fogoly, 24 harckocsi, 20 löveg és nagyon sok más értékes hadianyag

elvesztése után kénytelenek voltak nyugati irányban visszavonulni és a Tuniszi Középhegység minden fontos kijáróját a tengelycsapatoknak átengedni. A visszavonulás két napig tartott és a visszavonuló csapatok február 7-én Sened körül és a városban magában levő legkeletibb előretolt állásaikat is feladták és ezeket a tengely csapatai birtokba vették. Rendkívül fontosága van annak, hogy a tengely légihadereje továbbra is fölényben van a tuniszi hadszíntér fölött. Február 1 óta nem kevesebb, mint 72 angol-amerikai repülőgépet lőttek le, vagy semmisítették meg a földön, azonfelül különösen a készenléti állásokban és csapatgyűlékezésekben okoztak súlyos károkat az ellenségnek. Hétfőn a tengely repülőgépei bombákka' árasztották el Agir és Bongie repülőtereit.

## Semmiféle üldözéssel sem tudják elérni az indiai mozgalom elnyomását

Bangkok. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Az indiai függetlenségi liga szóvivője kijelentette, hogy az angolok hiába nyulnak megtorló eszközökhöz, semmiféle üldözéssel nem tudják elérni az indiai forradalmi mozgalom elnyomását. A szóvivő beszámolt a mult év augusztusában Gandhi által kezdeményezett indiai britellenes tevékenységről, majd hangoztatta, hogy jóllehet az angolok letartóztatták Gandhit, az indiai forradalmárok mégsem veszítették el bátorságukat és újból felvillanyozták őket az a győzelme, amelyeket a japánok aratnak az angolok és amerikaiak fölött. Az indiai forradalmárok bizonyosra veszik, hogy amikor Indiából elkergetik az angolokat és amerikaiakat, ennek az országnak függetlenségét ép úgy biztosítani fogják, mint biztosították Burma függetlenségét.

gróf egyénisége és jövőbelátó államférfiúi képessége nagy előmozdítója volt annak, hogy mindkét bécsi döntésben a mi történelmi igényeink igazságának a felismerése érvényesüljön.

Ciano gróf egyebekben is mindig úgy nyilatkozott meg, ha Magyarországgal, vagy a magyar közönséggel érintkezésbe jutott, hogy mindig éreznünk kellett, mennyire nem valami kiszámított diplomáciai mosolygással fordul felénk, ha-

nem az ő ifjú lelke gazdagságának az őszinte, belső ragyogásával. Sohasem tudjuk elfelejteni ezt az önként és szívből jött jóságot, mely minden barátsági szerződés, papirosánál és betűjénél többet ígért és adott nekünk. Isten áldja meg érte és segítse őt, hogy nagyjelentőségű új diplomáciai feladatában is olyan nagyszerűen tudjon helytállani, mint eddigi külügyminiszteri tevékenységében. Isten segítse, hogy ott is, ahol a népek

közötti igazságos béke kibontakozását érlelik, teljes hathatósággal érvényesüljön tudjon az ő ragyogó ifjúsága, a saját lángjától is táplált világos látása és forró szívű alkotó ereje.

Az irántunk tanúsított lelki barátságát a magyar nép lelke örök hálással fogja viszonozni. Aki segített nekünk, hogy történelmünket kijavítsuk, annak mi is egész történelmi megújulással küldjük üdvözlőnk. (P. A.)

# Tíz lap egy orvlövész-üldöző naplójából

Ejtőernyősökkel lenyegetőzik az orvlövészek rádiója a kiirtott banda helyett

Ezeket a naplórészleteket egy olyan bajtársunk naplójából írtam ki, aki részt vett az orvlövészek ellen még az ősszel végrehajtott tisztogató harcokban.

Csillagok sziporkáztak a fekete égen, amikor utnak indultunk. Fényesre mosta a bakancsomát a hideg harmat és vágott a szél akár a borotva: hidegek már az orosz éjszakák. A nagy festő, az Ősz színesre festete már a lombokat, csak az őriás fenyők tülevelét nem tudta pirosra csipni a hideg.

Délután háromkor dörrent az első puskalövés: két oldalról is tüzelt a sűrűből a láthatatlan ellenség. Tűzharc után nyomultunk Mostkiig, a kis orvlövésztelepig.

PÉNTEK

Megeredtek az ég csatornái: zuhogott egész nap az eső. Pirosra dagadt már a nyakam a szunyogcsipésektől, pedig pillanatra se oldottam le a szunyoghálót. A lovak hasig süppedtek a mocsárba: egész szakasz húzta ki a kátyúból a páncéltörőt, amelynek négy lóva leragadt az ingoványba.

Délre egy szakállas emberre bukantunk: krumplit kapált a falu szélén. Fölfogadtuk vezetőnknek a mocsaras erdőn át. A gazember! Elvezetett bennünket egy tűrésztelepig, ahol gyilkos tűz fogadott bennünket. Félvettük a harcot s félóra múlva szétutottak a bujkáló orvlövészek. De kerekelt oldott a mi szakállasunk is: beugrott már az erdőbe. Igaz, hogy így is golyó érte, mert a nyomai körül vércseppek voltak.

SZOMBAT

Eppen a mocsárban vergődünk előre, amikor rajtuküldött az ellenség. Persze szétugratjuk. R-nél megsebesült az ellenség vezére: de golyót röpített a fejébe, mielőtt elfoghattuk volna. Marhát, löszert, gabonát zsákmányoltunk: este jött a hír, hogy a magyar, német és a milícia csapatok összesen 950 foglyot ejtettek s 57 orvlövész hullott találat az erdőben. Pedig még a sebesült orvlövész is elvonszolja maga után társa haltestét.

VASÁRNAP

A brjanszki erdő északi részét már végigfésülték csapataink. — Minden kilométeren keményen tüzeltek a menekülő orvlövészek és elkecseregett ellenállás után vonultak vissza. Az ellenséges repülő az éjszaka cédulákat szórtak szét az erdőben.

Ma kihirdették, hogy a tisztogatásban résztvevő német csapatok parancsnoka melegen megdicsérett bennünket s többünket vaskereszttel való kitüntetésre terjesztett fel.

HÉTFŐ

K és W. községek között menteltünk hogy kifüstöljük ezt az erdő-részt, amikor tüzelni kezdett ránk az ellenség. Késő éjszakáig tartott a hajsz. Három faluból ugrasztottuk ki a banditákat.

KEDD

Megnőtt a szakállunk: olyan torzonborz a képünk, mint foglyainké, akiket magunk előtt kísérvük, hogy felszedjék előtünk az aknákat. Mocsárban jártunk megint, nyakig: a hadnagy ur lovát agyon kellett lötni,

mert semmiképpen sem lehetett kiemelni a mocsárból. Két kis névtelen falu között, egy tisztáson jártunk, amikor kétoldalról kezdtek lövöldözni az orvlövészek. Volt egy rozsdás harckocsijuk is. Páncéltörőnk ezt felbetalálta: két harcosa, egy fiatal legény és egy öreg katona bennégett.

Az ellenség vesztesége ötven is volt.

Éjszaka G. községet bombázták az ellenséges repülő.

SZERDA

Váratlanul kísértőtt a nap. Lakatlan falvakon vezetett át az utunk, de a mocsár nem maradt el mellőlünk. Az erdő még sűrűbb lett, baltával, szuronnyal, késsel vágunk utat magunknak a bozótban. Elszántsán védekezett, tüzelt a sötétből az ellenség, este mégis elértük B. községet.

Találtunk egy ellenséges löszertárat: melyet a leleményes ellenség egy fa gyökere alá épített. Valóságos földalatti barlang.

CSÜTÖRTÖK

Tegnap eltűnt egy emberünk. Ma váratlanul előkerült: vízszintű volt az arca, a szeme két mély gödör. Nem csoda — a halál markából menekült meg. Nagyon előre merészkedett tegnap az erdőbe a löszere is elfogyott s nem volt már visszaút. Amikor halotta, hogy az orvlövészek törnek az

ágakat, elbujt egy bokorba. Ott lapult tizenkét hosszú órán át.

A hajsz hevesége fokozódott: a patak és W. község között húzódtunk előre. Egyetlen tanyatelepen: S-ben közel száz tegyveres halottat hagyott az ellenség.

PÉNTEK

O. falu felé nyomultunk előre, a testvérzászlóalj százada A. és Sz. községekhez értek, a német és milícia csapatok pedig bezárták a gyűrűt az orvlövészbadák körül.

SZOMBAT

Ha kétszáz évet élnek, akkor se felejténem el sohasem ezt a napot. Heves tűzharc után megsemmisítettük a körömszakadtáig védekező orvlövészek zömét. Vállalkozásunk ezzel be is fejeződött.

Orvlövészeknek pillanatnyilag nyoma sincsen: de éjszaka nagy magasságban már repülőgépek zúgtak az erdő felett. S az orvlövészrádió bémondónje németül és magyarul is közölte a nagy ujságot: ejtőernyősököt küld Moskva a halottak helyett.

Ma azonban tiszta, csillagos az éjszaka, csönd van. Ma jól állunk mi honvédek, meg a Kamerádok is: libamájat vacsoráztam két disznókaraj között, mert hát a kenyérral takarózkodni kell...

FERGSEY JÁNOS zászlós

## Fontos tudnivalók szabadságos katonák számára

Szabálytalan csomagok elszállítását a hatóságok megakadályozzák

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A 200 tábori posta alakulattól szabadságon levők további elszállítását véget fejezték február 9-én este 18 óráig a budapesti rendészeti és katonagondozó állomáson jelentkezzenek azok, akik korábbi jelentkezéskor január 23-ra, vagy korábbi napokra kaptak helyjegyet. Ezzel a korábbi helyjeggyel ellátottak elszállításra lezárult és kezdetét vevő a többi szabadságon lévő elszállítás. Február 11-én Lovacsán jelentkezni kötelesek azok, akiknek szabadságos igazolványuk szerint ott január 20-án, vagy az előző napokon kellett volna jelentkezni. Február 12-én azok kötelesek jelentkezni, akiknek ott január 21-én kellett volna jelentkezni. A vasúti összeköttetés miatt az itt közölt napon jelentkezni nem tudók a következő napon feltétlenül jelentkezzenek és a késést indulásukkor a vasútállomáson igazoltassák. Az ellenőrzés eredménye szerint az utazóknak még mindig több csomagjuk van, mint amennyit két kézben könnyűszerrel hosszú úton el tudnak vinni. A vasúti végállomástól szállítóeszköz nem áll rendelkezésre. Romlandó tartalmú csomagot senki se vigyen magával. Bajtársak részére sem lehet csomagot vállalni, mert a kézbesítés kötelezettségének nem tudunk eleget tenni és akkor ők kerülnek gyanúba. A szabálytalan csomagok elszállítását a hatóságok megakadályozzák.

## Intézkéntesek a Baross Szövetség beadványai

A Baross Szövetség vidéki szervezetei több ízben panaszkodtak, hogy egyes pénzügyi községek a Baross Szövetség beadványait megletezték bélyeghiány miatt. Ebből kifolyólag azt a kérést intézte a pénzügyminiszterhez, hogy az ország egész területén egységes rendelkezéssel az ügyet rendezték. A Baross Szövetség ugyanis közérdekű gazdasági tevékenységet

fejti ki, a közhatalóságokhoz intézett beadványai az ország közigazgatási életének fontos kérdéseit tárgyalják az ilyen beadványok pedig nem esnek bélyegkötelezettség alá.

A pénzügyminiszter teljes egészében magáévá tette az előterjesztést és a következő rendeletet adta ki:

„Az 1943. január 4-én kelt 214.667/1942. XI. a. számú pénzügyminisz-

## Mozik műsora:

APOLLÓ: Denevér.

BELVÁROSI: Utolsó dal.

KORONA: Szamuráj leánya (Életem Japáné).

GASINÓ: Vaskorona.

teri rendeletre hivatkozással a Baross Szövetségnek 5.108—1942. D.V. számú felterjesztésére értesíti a M. kir. Pénzügyigazgatóság a Szövetséget, hogy a M. kir. Pénzügyminiszterium a Pénzügyi Közlöny legközelebbi számában megjelenő fenti számú rendeletével megállapította, hogy a Szövetségnek a közhatalóságokhoz intézett beadványai és iratai — a peres eljárás kivételével — az illetéktől jegyzék 89. tétel XII. A) pontja értelmében illetékmentesek.

## A Vörös Kereszt felhívása!

A Vörös Kereszt felhívja a város községének a figyelmét, hogy a sebesült hanvédeknek szánt adományokat (pénzt és a már felsorolt használati tárgyakat) közvetlenül a Vörös Kereszt irodájába (Magyar Ház, Sal Ferenc-utca) vagy a Hadigondozó Irodába (Teleki-utca 3.) juttassa el. Ives gyűjtésre senki sem kapott felhatalmazást. A sebesülteknek mankókra és botokra van szükségük.

A Vörös Kereszt irodája egy írószálat kér használatra.

## Ujabb sebesültek érkeztek Nagyváradra

Nagyvárad. Saját tud. Már megirtuk, hogy a Nagyváradon berendezett hadikórházak még újabb sebesülteket várnak. Ezeknek egy része az éjszakai órákban érkezett meg Debreren felől. A pályaudvaron a sebesülteket a Vörös Kereszt állomási szolgálata és az áldozatkész hölgyek lelkes csoportja fogadta. A megvendégelés után beszállították őket a kórházakba.

## A Zsidókérdéskutató Magyar Intézet felhívása

Ez év január 1-én Budapesten, XI. Otthon-utca 18. szám alatt megkezdte működését a Zsidókérdéskutató Magyar Intézet. Az új intézet egybevet között azt is egyik legfontosabb feladatául tűzte ki, hogy rendszeres munkával összegyűjti a magyarországi zsidókérdésre vonatkozó adatokat. Ez a gyűjtőmunka egyformán kiterjed a magyarországi zsidóság múltjára és jelenére, történetére; politikai, társadalmi, gazdasági és szellemi életünkben betöltött szerepére, terfoglalására, továbbá a zsidóság ellen folytatott önvédelmi harcunkra. Az Intézet ezt az adatgyűjtő munkát azonban csak a társadalom hathatós közreműködésével tudja elvégezni. Ezért azzal a kéréssel fordul mindazokhoz, akiknek a zsidóságra és a zsidókérdésre vonatkozóan bármilyen természetű anyaguk vagy adataik vannak (könyvek, füzetek, nyomtatványok, ujságcikkek, röpíratok, fényképek, kéziratok, stb.) juttassák el azt az intézethez: Budapest, XI. Otthon-utca 19. A beküldött anyagot az Intézetben megőrzik és a tudományos kutatómunkánál felhasználják.

# Anglia a bolsevizmus és az amerikanizmus felőrlő veszélye közé került

Nem kerítették be német hadosztályokat Voronyezsnél. Német és szövetséges csapatok ellentámadásai megerősítették az ellenállási övezeteket

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Német illetékes hely a leg-határozottabban cáfolja azokat a moszkvai híreket, hogy a voronyezsi térségben körülvették volna hét német hadosztályt.

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harctérről: Német és szövetséges csapatok ellentámadásai megerősítették az ellenállási övezeteket. Vasárnap a bolsevisták valamennyi támadását az ellenségnek okozott véres veszteség mellett visszaverték. A Kaukázus nyugati részében végrehajtott partraszálló vállalkozás végéhez közeledik. A halottak száma több száz. 31 harckocsit zsákmányoltunk. Az Abin szakaszon ellentámadással visszavertük a szovjet gyengébb erőit.

## Anglia első számú veszélye: a német buvárhajó

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: A Times szerint Churchillre hazaérkezése után két sürgős feladat vár. Először el kell hártani a búvárnaszád veszélyét, másodszer szükséges, hogy a Szovjet hatalmas szárazföldi hadműveleteivel teljesen egyenértékű tengeri háborúba kezdjen. Angliában senki sem lesz megelégedett mindaddig, míg új szakaszába nem ért a háború.

## A háboru eldöntésére az atlanti csatában kerül sor

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti. Abból az alkalomból, hogy Churchill ép most tért vissza Londonba, a Deutsche Allgemeine Zeitung vizsgálat alá vette Anglia háborus kilátásait a háboru mostani állapotában. A lap arra a megállapodásra jutott, hogy az angolok nem nagyon örülhetnek azoknak az eredményeknek, amelyeket Németország ellenfelei az utóbbi időben felmutathatnak. Megállapítják az angolok, hogy a német főhadiszállás milyen ellenséges területeket tart birtokában a Jeges-tengertől a Földközi-tengerig. Bármennyire is dicsérik Londonban a bolsevistákat, a háboru eldöntésére nem keletkezik, hanem az atlanti-csatában kerül sor. Az Atlanti-csata is körmére ég az angoloknak és amerikaiaknak. A brit népek fájdalommal kell megállapítani, hogy a maga erejével már nem tudja a birodalom egyes részeit megővni és összeköttetését biztosítani. Anglia számára még nagyobb veszély Észak-Amerikának egyre nyitottabban felszínre kerülő törekvése, hogy a bolsevizmust vezető hatalomnak ismerje el az európai szárazföldön. Ilyen körülmények között az angolok előtt az a kilátás áll, hogy véglegesen kikapcsolják őket, vagy felőrlődnek a bolsevizmus és az amerikanizmus között.

## Döntő jelentőségű lesz a buvárhajóharc az elkövetkező hónapokban

Genf. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A londoni Reonomist a háborus helyzettel foglalkozva arra a megállapításra jut, hogy az angolszisz-

szövetségesek elveszíthetik a háborút a tengeren, mert az ellenfél egyre nagyobb sikereket tud felmutatni a buvárhajóharcban. Az ellenséges buvárhajók működése miatt Angliának nem sikerült kiűznie a szovjet hadműveletéből. Bármilyen sikereket is érjenek el a szövetségesek szárazföldön, döntő eredményt nem mutathatnak fel, amíg az ellenséges buvárhajóvesztélyt le nem küzdötték. Semmi kilátás nincs arra, hogy ezt a veszélyt a közeli néhány hónap alatt kiküszöbölhessék. Holott ép-

pen az elkövetkező néhány hónap lesz a buvárhajóharcban a legveszélyesebb, talán döntő jelentőségű. Minden jel arra vall, hogy a búvárnaszád-háború csak ezután éri el tetőpontját.

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a tuniszi harctérről: Az angoloknak azokat a kísérleteit, hogy egyszerre több helyen ferközzenek Rommel kötelékéhez, a tengelycsapatok mindenütt feltartóztatták. A támadó angol csapatokat szétverték heves ütközetekben. Az angol csapatok halottakban, sebesültekben és hadianyagban elszennvedett nagy veszteségek után visszavonultak. A tengely légierei több éjszakai támadást intéztek Tripolisz kikötő berendezései ellen.

## Sikeresen elhárították az olaszok a Szardínia és Nápoly elleni légitámadásokat

Róma. (MTI.) A Német TI jelenti: Az olasz rádió a következő részleteket közli az olasz légifegyvernemnek a Szardínia és Nápoly elleni támadás-

## Használt butorokat vesznek és eladok.

Bizományba elfogadok. Asztalos munkákat vállalom.

Maklár Gyula  
Rákóczi-ut 26.

ban résztvevő ellenséges légierekkel folytatott harcáról: Olasz repülőgépek megtámadtak két ellenséges repülőkötelet, összesen mintegy 40 gépet, amelyek szardíniai olasz támaszpontok felé közeledtek. Négy ellenséges gépet lelőttek, ezek közül három a tengerbe zuhant, egy a szárazföldre. Bizonyos, hogy eltaláltak még 10 ellenséges gépet, köztük 8 többmotoros gépet. Ezekben a gépekben erős tűz és füstképződés volt látható. Az olasz gépek mind visszatértek támaszpontjukra. A Nápoly és környéke elleni légitámadás alkalmával is nyomban felszállottak az olasz repülőgépek a támadás elhárítására. 20 amerikai repülőgép közül 9 nehézbombázót eltaláltak. Ezek közül négy lezuhant, öt gépet füstképződés vagy a kormányzást befolyásoló sérülést figyeltek meg. Valószínűtlennek tartják, hogy ez az öt gép mind elérhette volna támaszpontját.

Tanger. (MTI.) A Stefani jelenti: Algiri hír szerint Giraud kijelentette, hogy Észak-Afrikában eltörli az összes zsidóellenes intézkedéseket. Az elfogott zsidókat szabadonbocsátják és elkobzott vagyonukat visszaadják.

# Árdrágítók „seregszemléje” a törvényszéken

## Hagyma, vaj, tej és krumpli a tárgyalóterem megvilágításában

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-i törvényszék uzsorabíróságának tárgyalóterme előtt népes csoport várakozik. Nők, férfiak, fiatalok és idősök vegyesen. Legnagyobb részt falusiak, csupán ebben nem különböznek egymástól. Lényegében bűnük is egy: bejöttek a városba egy kis vajjal, tejjel, fával szerencsét próbálni... Vanak, akik csak néhány fillér árdrágítást követtek el és csak egyszer próbálkoztak, de akadnak olyanok is, akik kétszer, háromszor annyit kinnálltak megvétele a behozott közszükségleti cikket, mint a törvény megengedi s — amíg rajta nem vesztettek — jó néhányszor kereskedtek „feketén”.

Reggel kilenc órakor már kezdődnek a tárgyalások. Debre Istvánné és Papp Józsefné az első vádlottak, akiknek az ügye dr. Gavallér László egyesbíró, mint uzsorabíróság előtt — sorra kerül. Személyi adataik bemondásakor kiderül, hogy mindketten szilágypercesnyiek. Mit is tehettek egyebet? 1—2 pengőjével árulták a 20 fillérre maximált „hires-nevezetes” percesnyei hagymát. A drágítás sokba kerül: Debre Istvánnét 100 pengő, Papp Józsefnét 150 pengő pénzbírságra ítélte a bíróság.

Jován Péterné a következő vádlott. Jováné a tejet adta jóval „öbber” mint a törvény megengedi, más mentsége nincs is, minthogy öregasszony s a fia háboruban van. Illető-

leg ez sem mentség — csak enyhítő körülmény. A bíróság mérlegeli s töredelmes vallomását is betudva, 3 hónapi fogházra bünteti. Az öregasszony sirdogál, sóhaj, hogy beteg a menyé, aztán van két unokája, de az ítéletben azért megnyugszik.

Deák Lajosné Nagy Irma viszont nagyon makacs asszony, tagadja, hogy drágábban adta volna el a vajat pedig, mikor tetten érték, árúját a hatóság is lemérte. S a vaj jóval kevesebb volt, minthogy 12 pengőt kérhetett volna érte, amennyit a tanúk szerint követelt.

— Ehhez mit szól? — kérdezi a bíróság.

— Elolvadt az uton kérem — „vágja ki” Deákné magát — otthon pontosan annyi volt, mint amennyit megenged a törvény kérni érte.

Tóthfalusi Margit vallomásából, akinek Deákné a vajat eladásra felkínálta, kiderül, hogy Deákné minden kétséget kizáróan árt drágított, ugyanis 24 dekát külön kínált az árúból 4 pengő és 8 fillérért, holott a vaj kilójának maximális ára ekkor 6 pengő és 80 fillér volt.

— Nem úgy volt kérem szépen — próbál kimagyarázkodni — de a tanu leint:

— Csitt, hallgasson, nagy baja lesz, ha magára haragítja a tisztelt „főbíró” urat.

Deákné lassan elhallgat s örül, mikor a bíróság pénzbírsággal bünteti.

s siet, hogy a kapott csekkel feladja a 150 pengős bírságot a hatóság címére.

Timkó János vizesgyámi módos gazda Lempért Dezső nagyvárad-i lakossal alkudozott, mikor a rendőr közbelépett s felvilágosította, hogy 20 pengő a krumpli ára nem 35, mint amennyit ő kért érte.

Timkó János, aki alig tud magyarul, csak azt hajtogatja, hogy ő a piacra akarta vinni az árúját s ott akarta eladni, mert mikor bejött, nem tudta, hogy mennyit kérhet a krumpliért. Annyi észre azonban volt, hogy olcsóbban véletlenül sem kinalta, sőt úgy találomra is majdnem kétszer annyit kért érte, mint szabad lett volna.

A bíróság Lampert Dezső tanuvallomása után beigazoltnak látta az árdrágítást s ezért Timkó Jánost 1000 pengő pénzbírsággal sújtotta. Timkó és a védője sem fellebbezett, az ítélet tehát szintén jogerős.

A folyosón habár, dél van, még nagy tömeg topog, izgul, talán sokkal többen vannak, mint reggel a tárgyalások megkezdésekor. Vádlottak és elítéltek gyorsan összeismerkednek, jószólnak és reménykednek s következtetni próbálnak az elhangzott ítéletekből. Sok nem sejt, hogy mi vár rá, de egyet már minden vádlott így is érez: rossz üzlet az árdrágítás, sokat lehet nyerni rajta, de aránytalanul többet lehet rajta veszteni. (h. t.)

# Történelmet csinál Távolkeleten a kard és a virágok népe

„Dévénytől—Tokióig“ egyszer beteljesedett álom lesz

Ha kezünkbe vesszük a térképet, észrevesszük, hogy Japán majdnem a velünk szemben lévő oldalon fekszik. Még a repülőgépek is napokra van szükségük, hogy odaérjen. Milyen messze van ez az ország és mégis milyen közel érezzük magunkhoz. Gyönyörű, virágzó liget, üde erdei, festői hegyei, a hívogató finom kis teaházak mind Japán szépségét növelik. És ha erről az oldalról nézzük Japánt, el sem tudjuk képzelni az erős, félelmes és hatalmas Dai-Nippon. Egyik oldalán ott találjuk a végtelen természet csodás szépségét, a másik oldalán a hatalmas ipart, amely hajókat, repülőket és vonatokat készít az új és szabad Kelet-Ázsia számára. Az egyik oldalán a cseresznyevirág, a másik oldalán a szamuraj kard; ez Japán!

A cseresznyevirág a természet adja, de a kardot a japánoknak kellett elkészíteniük. Fáraóság és nehéz munka volt az 1942. év győzelmes japáni kardját előteremtési, acélosa, csorbíthatatlanná tenni; de az a japáni szellem, amely a Meiji korokban elindult a haladás útján, nem ismert akadályt. Hogy ez hogyan történt, azt legegyszerűbben a statisztikai adatok magyarázzák meg.

## Rohamos fejlődést mutatnak a statisztikák

1870-ben 33 millió volt Japán lakossága, 1935-ben 75 millió. 1892-ben az ipart 2700 gyár képviselte. 1931-ben 64.500. 1885-ben az állami bevétel 230 millió yen, 1934-ben pedig 16 milliárd. Az 1926. évi japáni kereskedelem az 1870-es évek 26 millió yenjével szemben 6 milliárdot tud felmutatni. Ezekben a számokban rejlik az a győzelem, amely az egész világot ámulatba ejtette. Csak akkor tudjuk elképzelni ezt a hatalmas fejlődést, ha ezeket a számokat elolvassuk.

Hanyagszorgalommal tanultak és olyan lelkesedéssel, amely csodát művelt. Ezt tette, de nem is tehette másképpen Japán. Be kellett hoznia azt az előnyt, amellyel akkor az USA és Európa

rendelkezett e ezt más módon nem lehetett csak vasakarattal. Amihez Európának egy fél évszázadra volt szüksége, azt Japán néhány év alatt előteremtette. Nem azért dolgozott és küzdött, hogy a nyugati kultúrát magáévá téve Nyugathoz hasonlítsa, hanem azért, mert tudta, hogy csak ez az egyetlen eszköz, amellyel megvédeheti magát. Az eredmény nem is maradt el. A kínai, majd az orosz háborúban bebizonyította Japán, hogy már elérte Nyugatot.

Ez a hatalmas fejlődés, különösen

ipari téren, előidézte a nyersanyaghiányt. Megvolt a festőien szép országuk, de élelem és nyersanyag nélkül. A nyersanyag életkérdésé vált számukra. A túlnépesedés még nagyobb lett, amikor a külföld megnehezítette és megtiltotta Japán felől a bevándorlást. 1898-ban az USA megtiltotta a közben majdnem japánivá lett Hawaii-szigetekre a bevándorlást. A szaporodás következtében a lakosság km<sup>2</sup>-re eső lélekszáma 112-ről 144-re emelkedett és egyes vidékeken elérte a 200-at is.

## Harc az életért

A környező gazdag területekről mindent az angolszász hatalmak vitték el és ez alatt Japán éhezett. Amikor az angolszászok észrevették, hogy a japáni kereskedelemmel versenyezni nem tudnak, kitiltották a japáni árukat. A hatalmas ipari gépezet dolgozott, de piaca nem volt és a nyersanyagot is drágán kapta. Nemcsak Japánban volt ez így, hanem a többi keletázsiai országban is, azzal a különbséggel, hogy Kína már tehetetlen volt az angolszász kizsákmányoló politikával szemben. Így érlelődött meg a japáni államférfiakban az a terv, hogy egész Kelet-Ázsiát felszabadítsák a japáni vezetés alatt ültetni. Ekkor történt meg az első lépés: Mandzsukuo felszabadítása. Ez a lépés sokat jelentett gazdasági és politikai szempontból. A világ évi 6.4 millió tonnányi szőkeb-termeléből japáni vezetés mellett Mandzsukuoiban 4.5 millió tonnát termelnek.

A keletázsiai gazdasági egység ezek után is természetellenesen fel volt darabolva. Kína, a Fülöp-szigetek, Ausztrália, India és Malaja az angol-szász kapitalizmus karmai között élt, a holland-indiai ézietvilág ezintén az angolokkal tartott. A japáni ipar ellátása feltétlenül könnyebb lett Mandzsukuo bekapcsolódásával, de a helyzet még mindig súlyos volt. Így került sor a múltévi eseményekre, a japáni célok tervszerű foly-

tatásaként.

Nézzük meg részletesebben, mit végzett Japán 1900 óta. 1905-ben győzelmesen befejezte az orosz háborút. A világháború után gazdaságilag jelentéktelen, de katonai szempontból fontos szigeteket birtokába jutott. Ezután következett Mandzsukuo függetlenítése, 1936-ban pedig a washingtoni flottaegyezmény felmondása. Ezt követte az észak-kínai tartományok megszállása, majd a hármasegyezmény megkötése. Ez idő alatt tervszerűen a legnagyobb gyorsasággal folyt a haditengerészet és hadereg fejlesztése és felszerelése. India megszállása is enyhítette a gazdasági nehézségeket. Malaja és Holland-India elfoglalása pedig teljesen megszüntette azokat.

Ezt tette Japán népe, egyik kezében a fényes szamuraj kardot, másikban a szép, kis cseresznyevirágot tartván. Láttuk és nyomon követtük mit végeztek a karddal. Most azt nézzük meg, hogy a virág, amely az ő lelkük tükré, elszáradt-e, avagy üdőbb lett a harcok alatt.

## A virágok népe

Milyen ember lehet, aki egyszerre kardot és virágot is tart a kezében? „Aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet.“ Nincs még egy nép, amely a

virágot annyira szeretné, mint a japán. A beleő érzelme, a lélek nyilatkozik meg, amikor oly nagy gyönyörűséget tudnak találni a virágszeretben. A tengerparton csatahajókat, a városokban autót látunk, de az igazi Japán, az ősi Japán, inkább a virágot szereti. A többi csak azért van, mert Japánnak is élnie kell e ezt csak csatahajók, tankok és zuhanóbombázók segítségével tudja elérni.

A japánok erőslelkűek. Ezt is annak a természetnek köszönhetik, amely virágzó cseresznyefákkal és festői tavakkal áldotta meg hazájuk földjét. Ma tisztán kék az ég és a szent Fuzsijama ésúcsa szikrázva veri viésza a hőkoronájára tűző napsugarat; holnapra pedig megmozdulhat a föld, városok dőlhetnek össze és tájfunok pusztíthatják el a partmenti vidéket, borzalmas szökőkőárral. Ez a két végtel edzette acélossá a japáni lelket és ez tanította meg a virágok szeretetére is.

A technika nem tudta elrontani az igazi Japánt. Tavasszal, a cseresznyefa virágzásakor az egész lakosság kimegy a szabadba a cseresznyevirág ünneplésére. És ezt megteszik minden évben. És ott kint a haretéren, amikor pergőtűz közepette a japán katona megpillant egy kis virágot — hacsak egy pillanatra is — de kikapcsolódik a körülötte zajló vilámból és boldogan szemléli a végtelen természet szép, kis apróságát. Ez az igazi Japán!

A világ egyik legműveltebb országa legerősebb hatalma. Japán, a mi testvérnemzetünk „Dévénytől Tokióig“ — nemrég még álom volt — nemcsak azenben beteljesedett álom lesz: valóság. Kelet-Ázsia felébredt! Kína, Mandzsukuo, Mongólia, India, Malaj és Thaiföld mind Japán szavára hallgatnak, amelynek mi is szövetségesei vagyunk. A keleti földrés új fővárosa: Tokió, az a város, ahol Kőrösi Csoma Sándor szobrát szentélyben találhatjuk meg. Ő már száz évvel ezelőtt Keletre nézett: keressük mi is a tekintetét! Tanuljunk Japántól, tanuljunk sokat, többek között tanuljuk meg azt is, hogy ha egyik kezünk a kardot markolja, a másikban azért tarthatunk virágot!

P. Gy.

# A GYŐZELEM TITKA

Írta: Zombori Sándor

Ma, amikor a világ minden táján háború tombol, minden embernek az a gondolata: mi is lesz ennek a kimenetele. Természetesen mindenki a győzelembe hisz rendületlenül. Mindenhol erről beszélnek, ezen vitatkoznak. És ez természetes, hiszen háborus időkben nem is beszélhetnek másról az emberek mint a háborúról és annak kimeneteléről.

Minden vitánál, elképzelésnél és véleménynél kedvesebb és igazabb a győzelemről való elképzelése az öreg Julis nének, amint azt meg is írta a messze oroszországi hőmezőkön harcoló fiának.

Az ő munkától eldurvult, kerges kezével papírra vetett, kusza ákombákomok rendszertelen betűerdejéből fia sok mindent kiolvashatott.

Mert nagyon sokat írt ám. Nagyon sokat. Hiszen korá delután hozzáfogott és késő este lett készen vele. De megírta. Legnehezebb volt irnivalóját szép sorrendbe szedni, mert annyi irnivalója volt. De ez is sikerült nagy

küzdelen árán. Szemének sűrű könnyhullásával záporozta a fehér papírmészót, csókját minden sorára rálehelte, szívét minden betűjébe elrejtette s így az egyszerű levél fehér kopertája magával vitte az édesanyai szív minden dobbanását, szeretetének minden melegét a nagy messzeségben, az orosz harcmezőkön, a hideg éjszakában őrtálló fiának... Hiszen az ő fia után nem búsul, nem sir senki, neki nem ír más levelet hazulról, őt nem várja haza senki ölelő karral, egyedül csak ő, az öreg Julis néni — az édesanya!

Hány éjszakán át virraszt almatlanul s hányszor sóhajtja fia nevét a szoba sötétjébe. Hány imádságot elmond a fiáért, hogy a mindenható Isten óvja, védje meg minden bajtól, veszedelemtől és hozza haza erőben, egészséggel. Mint védő puzsával úgy veszi körül imádsággal fiát, mert azt akarja, hogy az ő imádsága kísérje el minden útjára s hozza haza diadalmasan, győzelmesen, mert neki nemcsak

fia, de mindene az ő bús özvegységében.

Ahogy az esti órákban belépünk hozzá, ott ül az asztal mellett és ír. Írt és észre sem vette, hogy belépünk és ott állunk a háta megett. Az ajtót is elfelejtette bezárni afeletti nagy örömebe, hogy fiának levelet írhat. De nem is volt oka rá, hogy bezárja az ajtót, mert mindenki tudja a faluban, hogy milyen szegény asszony, hogy szegénységén kívül nincs semmi egyebe, mint becsülete, meg egyetlen fiát rajongóan szerető jószágos anyai szíve. Azt meg senki se akarja ellopni tőle. Inkább mindenki készséggel segít rajta, mert olyan alott jó öreg asszony a Julis néni.

— Jóestét Julis néni! — köszöntött rá csendesen a levante főoktató tanító, hogy meg ne ijedjen.

— Jóestét kívánok, tanító úr — köszöntött vissza, s tőle telhető gyorsasággal felállt, hogy helyet kínáljon a nemvárt vendégeknek.

— Tessenek helyet foglalni már egy kicsit, ha bejöttek — és pápaszemét feltolta homlokára.

Minden tekintetben megértettük a

szíves vendéglátást. Hogy csak egy kicsit, ha már bejöttek! Szegény jó öreg nénikét megzavartuk legnehezebb munkájában. Talán lelke mélyén bosszankodott is miatta. Mégis, milyen finoman adta tudunkra, hogy a legrosszabbkor jöttünk, alkalmatlanok vagyunk és zavarjuk. De nem haragudtunk meg érte. Igaza volt. Napnál világosabb, hogy hasonló esetben senki sem látna szívesen még a legkedvesebb vendégét sem.

A főoktató hamar tudtára adta Julis nének: mi sem azért jöttünk hogy lülvé késő estig tanyázzunk mert estig még sok embert kell meglátogatnunk. At kell adnunk a levante-iffak gyűjtéséből járó segélyt.

— Most a levante-iffak házról-házra járva gyűjtöttek a honvédek hozzártatózó számára — toldotta meg a tanító úr.

Julis néni elesdálkozott.

— Igen? ... Házról-házra jártak? Hiszen nálam se voltak, pedig itthon voltam egész nap!

Összenézünk. A főoktató aztán megmagyarázta, hogy a levanték kikötől, kiknek gyűjtöttek és miért. Julis nének is a fronton van a fia, neki is rész jár a levante-iffak gyűjtéséből.

Azt

Ju

kön

amit

vette

Ina

nink

ra, a

csak

—

Ezz

tudan

fiána

mibe

is int

Am

Julis

tés f

asztal

elolva

de m

tőle a

egész

ja me

falusi

hoz,

nem h

nőbon

a gyor

szőrő.

# „Nem a kontempláció, nem a várakozás, hanem a cselekvés parancsát kell követnünk”

— Erdekes részletek vitéz Imrédy Béla vasárnapi előadásából —

Vitéz Imrédy Béla vasárnapi előadása még ma, két nap után is lelkes szöveg tárgyat képez. Erdemesnek tartjuk a beszéd egyik-másik szakaszát szóról-szóra megismertetni olvasóinkkal akik nem lehettek ott az előadáson.

Bevezető szavaiban így szól vitéz Imrédy Béla a magyar szellemi megújulásról:

„A magyar szellem megújodása — maga ez a cím is visszavágás és elutasítás azokkal a nagyon állásfoglaló és nagyon is ismeretes körökből — itt Nagyváradon különösen szélesen elterjedt körökből — eredeti vádaskodásnak, mintha mindaz a szellemi irányzat, amit ez a lap, amelynek a matinéja keretében beszélünk és testvérlapja, az Egyedül Vagyunk, képviselnek valami idegen, vagy legalább is idegenszerűt jelentene a magyar szellemi életben, erőszakot akarna elkövetni a magyar nép lelkén, helytelen irányba akarná belső mivoltunk fejlődését torzítani. A magyar szellem megújodása azt jelenti, hogy a lényegét, életünknek, közösségi lelkünknek, közszellemünknek örökös magyarságát minden körülmények között fenn akarja tartani. Jelent azonban ugyanakkor a változás szükségét is, azt is, hogy a világ változik, az emberiség halad, az embernek a természetéhez, a néphez a földhöz való viszonya folytonos változásnak van kitéve.

Egyszóval változik az élet és a változó életben fennmaradni, a nehézségeken felülkerekedni, a nemzeti életet teljesebbé, gazdagabbá tenni, mindez folytonos munkát, kezdeményezést és alkalmazkodást kíván, alapos tervezést, majd a kitervezett vonalaknak hirtelen megváltoztatását, szóval a világgal szemben elfoglalt helyzetünknek állandó figyelemmel kísérését, módosítását, revízióját.

korszerűsítését igényli.

A világegyetemben a naprendszernek nem állnak egy helyben, mozognak, sőt száguldanak és az a bolygó, amely naprendszeréből kiakarna szakadni és megállni és a naprendszernek együttes mozgását nem követné, a világűrben megsemmisülésre volna ítélve.

A honfoglalás óta Európának részei vagyunk és az európai kultúrlágból nem tudunk kiszakadni. Miként a bolygó önálló egység és mégis tagja a naprendszernek, ugyanúgy mi is önálló egység vagyunk és mégis tagjai az európai rendszernek. — Európa viszont beledgyazdók az egész föld emberiségének életébe. Ma már nem lehet arra az álláspont-ra helyezkedni, hogy extra Hungaria non est vita, igenis van élet és hogy az az élet minket el ne nyomjon, meg ne semmisítsen, a mi életünket úgy kell igazítani, hogy annak ritmusa ne kalimpáljon ki az európai emberiség életritmusaiból. Szent Istvánról annyit beszélünk, a szentiváni Magyarországot kedvenc témája a hivatalos közéleti szónoklatoknak és mégis elfelejtik, különösen a szentiváni gondolat hangzóitól szereznek eltejeit, hogy Szent István művének a nagysága éppen abban állt, hogy a magyarság életét koordinálta, egybehangozta az európai népek közösségének életével. Eszméket váltott át a gyakorlatba, amely eszmék nem magyar találmányok. De más nemzetnek a találmányai sem, hanem egész egyszerűen az emberi fejlődés akkori stádiumának megfelelő eszmék, tehát közhelyek voltak. Nemcsak a kereszténységet hozta be, hanem állami és társadalmi intézményeket, amelyek gyökeresen megváltoztatták a magyarságnak amugy is átalakulóban lévő életét. És ugyanezt tették utána sokan. Az ár-

pádházi királyok kora folytonos korszerűsödés és fejlődés volt. Az Anjouk reformjai, Mátyás hatalmas erőfeszítései — hogy mai kifejezést használjak — a „népi királyság” megteremtése irányában, a 48-as korradalmi kirobbanása, — ez a természetes reakció arra a természetellenes maradiságra, amellyel a 40-es évek metternichi reakciója elakarta fojtani az evolúciós magyar reformmozgalmakat — minden közbeeső bukás, balszerencse és sikertelenség dacára a magyar történelmnek nagy periódusai, amelyekről csakugyan úgy érezzük, hogy a nemzet akkor erős volt, egységes volt, s mindez azért, mert ezekben az időszakokban életritmusok nemcsak hogy összhangban állott az európai nemzetek életének ütemezésével, hanem ezekre sok tekintetben néldadón, iránymutatóan hatott. A közfelfogás történelmi értékelésének helyes ösztönére mutat, hogy ezeket a korokat tartja a magyar történelem legfényesebb periódusainak, ezekről tud a legegyszerűbb ember is, ezekhez szeret menekülni emlékeiben, amikor korának sivársága elől a múlt fényességében keres vigaszt, reményt.

A magyar szellem megújodása azt jelenti, tehát, hogy a magyar szellem magyar marad és azt jelenti, hogy a magyar szellem segít a magyarságnak a megmaradás nagy feladatában. Mert ha a magyar szellem elvesztésével a korról való kapcsolatát, ha a magyar szellem nem tud fejlődni, úgy ahogy azt a haladás törvénye megkívánja, ha a magyar szellem nem tudja úgy alakítani a nemzet életét, hogy az a megmaradás és fejlődés belső igényeinek megfelelően, akkor a magyar szellem eljuttassa magát az irányításra.

Amikor tehát a magyar szellem megújodásáért a magyar szellem korszerűsítéséért küzdünk, akkor nemcsak, hogy kizárólag a magyar érdekeket szolgáljuk, de merem állítani, hogy csak is ezzel szolgálhatjuk a magyarság érdekét.”

A múlt felszámolásával kapcsolatosan a következőket hallottuk:

„Elismerem, hogy sok jószándékú, ú. n. konzervatív, jó magyar ember, de a tegnapi magyarság és a tegnappal jövőt nyerni nem lehet! Elismerem, hogy jó magyarok és mégis kénytelen vagyok küzdeni ellenük, mert az a szellem, amely tegnap még hivatott volt és méltán volt hivatva a magyarság életét vezetni, ma már nem tudja ellátni feladatát. Az igények nemcsak a külső körülmények falkasztották igények, hanem a magyarság belső igényléséből fakadó igények egyaránt azt kívánják, hogy a ma és a holnap erősebb legyen, mint a tegnapi, azt kívánják, hogy a magyar szellem mindig korszerű legyen és most, amikor elmaradásunknak esalhatatlan jelei mutatkoznak, azt kívánják, hogy a haladás erősebb ütemet öltön, hogy a magyar szellem gyorsabban fejlődjék, vagyis hogy a magyar szellem megújodjék.

Nem vitás az, hogy az ugynevezett liberalizmusnak a kora teledozott. Vége az éjjeliór állam nyárspolgári

elképzelésének és az anrichissovous, a gazdagodatok langyosan kellemes társadalmi feltogásának. Az a történelmi irányzat, amely szétbontotta az emberiség rendszerbeloglalt kötelekeit, amely nekitámadt valásnak, a zárt nemzetgazdaságoknak, a faji kereteknek, amely kikézdte a legkisebb közösséget, a családot is, hogy aztán a minden kötelekéből kibomlasztott emberi egységől nyáját csinájon a valami egységes világ-szervezetben szürkítsen el minden színt és változatosságot, amely az emberi életet oly vonzóvá teszi — a szabadkőművességnek világpolgári elképzelése és bolsevizmusnak világpreletári nekirugaszkodása: mind-ezekből kezd kijózanodni az emberiség és a természetes keretekbe szervezve akarja élni életét.

Nincs más lehetőség, hallgatni kell arra a belső szóra, mely belőlünk fakad, hallgatni kell a léleknek és a vérnek a szavára egyaránt Isten erkölcsi parancsainak követése nélkül nincs élet, de épp úgy nincs élet, ha semmibe sem vesszük a vér szavát, ha felbomlasztjuk a családot és ha nem tagoljuk életünket a nagy családoknak, a vérségi, faji mag körül kiépülő népeknek és nemzeteknek keretei szerint. De ugyanúgy nincs rendszeres emberi élet, ha nem ki-sérjük figyelemmel és nem fogadjuk meg azt a tanítást, amit a természet tár elénk a földrajzi adottságokban a hegyeknek és vizeknek alakulataiban.”

A magyarság egységét és erejét veszélyeztető társadalmi válaszfalakról is megemlékezett vitéz Imrédy Béla:

„Ahogy az anya jobban szereti saját gyermekét, mint a másét, ahogy a testvér a testvérehez közelebb áll, mint az unokatestvérehez, ugyanúgy közelebb és egész közel kell, hogy álljon mindnyájunkhoz minden magyar ember. Annaira elleledkeztünk egymásról magyarok, hogy ideje, hogy erre a belső magyar önszeretetre koncentráljunk a legközelebbi évek nevelési törekvéseit. De viszont, itt azután bőkezűeknek kell lennünk, minden magyar embert egyformán kell szeretnünk és nem szabad megengednünk, hogy magyar és magyar között válaszfalak maradjanak fenn.”

A közösségi szellem, a többtermelés kialakítására, a fegyelemre és a munka megbecsülésére az alábbi nyil-egyes utmutatást kapjuk:

„A szabadság jelszavával dugáruként jelentkező közösségellenes, elavult, liberális szölamokat nevelési okokból el kell hallgattatni. Az új magyar szellem csak közösségi szellem lehet és nem liberális individualista szellem és épp ezért nem szegényenli bevallani, hogy nincs semmi érzelme a liberalizmusnak egyes vívmányai iránt.

Mi ott keressük a szabadságot, hogy a kisembert, a városi munkást és a falunak a szellemét többtermeléssel, irányított gazdálkodással, helyesebb szervezéssel olyan anyagi körülmények közé juttassuk, hogy többé a mindennapi életnek savanyú gondoljai ne kössék a porhoz a lelkét, hanem tudjon a szellemnek és a szépnek gazdagabb régióba is tel-emelkedni és ne csak a tulvilági élet szektariánus ígéreiteitől várja a nyomortól való felszabadulását, hanem azt már egy becsüleles munkásélet keretében itt is el tudja érni.

Többet kellene tördnünk azoknak az erősítésével, akiktől magatartá-

Azt hoztuk el, hogy átadjuk.

Julis néni szemében megjelenő könnyecsképek elmondtak mindent, amit szíve érzett a levették iránt. At vette a pénzt, de szó nem jött ajkára. Indultunk. A kapuig kikísért ben-nünket. Már áttértünk a másik oldal-ra, amikor betette utánunk a kaput, csak annyit mondott halkán:

— Aldja meg az Isten érte öket...

Ezzel véget ért látogatásunk. Így tudam meg, hogy Julis néni mit lát fiának, messze Oroszországba és ő miben látja a győzelmet, amire fiút is inti.

Amig a főoktató úr elmagyarázta Julis néniének jövetelelünk okát, a gyűjtés fontosságát, belepillantottam az asztalon heverő levélbe s néhány sort elolvastam. Illetlen dolog volt ugyan, de megérté. Szerettem volna elkérni tőle az egész levelet, hogy teljes egészében leközhölhessem. Hadd tudja meg mindenki, hogy egy egyszerű falusi néni, aki nem ért a politikához, nem tudja mi az a stratégia, nem hallott dübörgő tankokról, zuhanóbombázókról, azt sem tudja mi az a gyorsnászád, torpedóromboló, lángszóró, légléghárító. Csak annyit tud,

hogy háború van, amelyben az ő fia is harcol, s ahonnan győztesen fog haza jönni. Hadd tudja meg mindeu-ki, hogy ez az egyszerű asszony miben látja a győzelem biztosítékát. Erre inti, erre buzdítja a fiát is. De hogyan? Néhány sort a legfontosabbjából ide jegyzek:

Édes fiam Andris tudatom veled, hogy jól vagyok, egészséges vagyok, melyet neked is kívánok a jó Istentől, édes fiam Andris. A hadisegélyt megkaptam pontosan. Vigyáz magadra, sokat gondolkod rád, mindig imádkozom érted. Kedves fiam, szoktál-e ott kint is úgy imádkozni, mint itthon, ahogy én tanítottalak? Imádkozzál fiam! És mondd meg a többieknek is, hogy imádkozzanak. Csak úgy segít meg benneteket az Isten...

Igy folytatta Julis néni tovább. Szép levél, jó levél. Talán minden-nél többet ér. Olyan jó tanács van benne, ami nemcsak Andrisnak, az ő kedves „fijának” szól, hanem mindnyájunknak. S ha egy kicsit meggon-doljuk, jó lesz nekünk is ezt a taná-csot követni, mert ez a győzelem fel-tétele. Julis néni osalhatatlan édes-anyai ösztöne megtanít reá.

ükben, életformájukban, a megpróbáltatásokkal szemben való ellenállásukban megbizonyosodott már, hogy jól feleltek meg arra a kérdésre, hogy: ki a magyar. És kevesebbet kellene azon vívódnunk, hogy mi a magyar.

Közösségi szellem nincs tegyelem nélkül. És ez a tegyelem az, amelyet a nemzetbe újra bele kell nevelni.

Nagyon téved, vagy rosszdulatuan ferdit, aki azt hiszi, hogy a magyar szellem megújulásának hível rombolni akarnak és nélkül, a régi életformát lerombolni és utána a vízőzön lelkeállítottsággal ideig-óráig érvényesülni.

A liberalizmus pusztításai között a lelkekre legveszedelmesebb hatással az volt, hogy a szabadjára eresztett spekuláció és tőzsdejárték idejében vagyonok keletkeztek és semmisültek meg. Itt is meg kell ujhodni a szellemnek és egy beteg kor maradványait kitesztva, vissza kell állítani a komoly munkának becsét, vissza kell adni a hitet és meggyőződést az emberekbe, hogy lehet boldogulni, de csak komoly munkával, igaz tehetséggel, közhasznú tevékenységgel és konok kitartással.

Szó és tett csak együtt hathatnak. És a szóból mindenesetre több jutott nekünk, mint a tettekből. Amikor egy új kornak a kezdetén vagyunk, ahol a nemzetek mostani új elhelyezkedése fogja talán évszázadokra meghatározni boldogulási lehetőségeiket és politikai sulyukat, ma valóban nem kontempláció, nem a várakozás, hanem a cselekvés parancsát kell követnünk. A magyar szellem megújulásáról, tehát korszerűségéről csak akkor beszélhetünk, ha a közösségl érzés, a tegyelem a munka megbecsülése mellé, mint negyedik vonásait az új magyar szellemnek odaállítjuk a tettek, a cselekvésnek, az akciónak a dicsőítését is.

Az élő szónak a mai ünnepséget azzal fejezem be, hogy száz szónál is szebb a tett, a magatartásnak a példája és hogy ezen remek beszédnél — amelynek jelentőségét nem akarom lebecsülni — nagyobb erőt jelent mindnyájunk számára honvédek és a sztaligrádi német hősök világra szóló helytállása.

Ezeket mondotta vitéz Imrédy Béla a magyar szellem megújulásáról vasárnap. S hős honvédek megsegítésére rendezett előadásnak bármenny nyire is nem volt politikai jellege, mégis úgy éreztük, hogy az az igazi tiszta, becsületes magyar politika, az a meggyőződés alakult ki bennünk, hogy csakis ez lehet a magyar politika.

(\*\*\*)

## Folyóirat-szemle

A MAGYAR LÉGIERŐ nemcsak a légi győzelmekkel, bombázásokkal és felderítésekkel vívta ki a szövetséges nemzetek elismerését, hanem az orosz tél sok megpróbáltatásai ellen is sikeresen vette fel a harcot. Erről számol be a „Hadirepülőink téli küzdelmei hideg, hóval, köddel, jegesedéssel” címmel a „Magyar Katonaujság” legújabb száma. Ebben a számban folytatódik Gyimesy Ernő altábornagy „Honvédek az új hadi útján” című — nagy érdeklődéssel kísért — cikksorozata. A tizenkét oldalas „Magyar Katonaujság” színes képes melléklettel kapható az újságárú-soknál, ára 10 fillér.

## Szabó János képviselő előadást tart a szolnoki munkásiskolán

(Nagyvárad.) Mint értesülünk, a szolnoki munkásiskola február 14-én történelmi előadásra meghívta Szabó János képviselőt, az NMK országos társelnökét. A mintegy 400 tagot számláló hallgatóság előtt Szabó János „A magyar munkás jelenje, múltja és jövője” címmel tartja meg előadását.

Itt említjük meg, hogy Szabó Jánost Marosvásárhelyre is meghívták az NMK ottani munkásvezetői előadás megtartására, de az országos társelnök ezt a meghívást a kért időre nem fogadhatta el és azt későbbi időpontra halasztotta.

## Ingyenes tanácsot és jogsegélyt nyújt tagjai számára az Erdélyi Párt

Az Erdélyi Párt jogvédő irodája szerdán (február 10.) délután 5 és 6 óra között ingyenes jogsegélyt nyújt a hadbavonultak hozzátartozóinak és minden arra szoruló pártagnak. — Ugyanezen a napon 6 és 8 óra között dr. Varga László városi tanácsnok, ugyancsak a Magyar Házban iparügyi és közgazdasági kérdésekben ad tanácsot. A jogvédő irodában ez

alkalommal dr. Erdélyi Gábor ügyvéd tart szolgálatot.

Az Erdélyi Párt régi körzetének választmánya, ugyancsak szerdán este 7 órai kezdettel tartja választmányi értekezletét az Európa étterem külön helyiségében. A körzet elnöksége szeretettel kéri a választmány összes tagjait, hogy tekintettel az egyes tárgyak fontosságára teljes számmal jelenjenek meg.

## Hogyan lehet a lakásbérleti szabályrendelet rendelkezéseit megismerni

Utmutatót és irásmintákat kell beszerezni a háztulajdonosoknak és bérlőknek

Nagyvárad. Saját tud. A február 1-én hatályát veszített régi lakásbérleti szabályrendelet 1913 májusától 1943 február 1-éig, tehát közel 30 éven át szabályozta a bérleti viszonyokat. Ez a szabályrendelet 40 rövidke rendelkezést foglal magában. Ezek között a bérbeadók szempontjából a legfontosabb a leggyakrabban alkalmazást nyert rendelkezést, a 34. §. foglalta magában. Szólt pedig ez akként, hogy „a felmondás magánúton két tanu előtt előttemeztetett és ajánlottan elküldött levélben, vagy két tanu előtt szóval, vagy a törvényben szabályozott eljárás szerint a bíróság, illetőleg kir. közjegyző útján történhetik.”

Ennek alapján aztán 30 éven át a felmondás vagy szóbelileg vagy levél útján történt, de a jó Isten a megmondhatója, hogy hány esetben vesztették el a bérlők kilakoltatása iránti pereket a háztulajdonosok azért, mert a szóbeli felmondásnál a két tanu jelenlétéről, az írásbeli felmondásnál pedig a két tanu előttemezéséről, vagy a levélnek ajánlottan elküldéséről megfeledeztek.

Miután pedig normális viszonyok között senki lakásából bírói ítélet nélkül kimozdítható nem volt és miután bíróságaink is mindenkor a legszigorubb törvényességi alapon állottak. Mindezeknek a következménye az volt, hogy a bíróságok a legmeherebben ragaszkodtak a lakásperekben a szigorú alakszerűségekhez és minden esetben megtagadták a bérlőknek a lakásból való kimozdítását akkor, ha a háztulajdonos a felmondásánál akár a legkisebb hibát, vagy mulasztást követte is el.

Ekként maguk a bíróságok szolgálattartták a leghatályosabb példaadást arra, hogy a bérbeadóknak a saját törvényü-

ket ismerniök és azokhoz alkalmazkodniuk kell.

A 30 éven át érvényben állott szabályrendelet helyét adott a magyar általános magánjog elvein felépült, de a változott életviszonyoknak és a kifejlődött szociális elveknek megfelelő, teljesen modern, új szabályozásnak. Az alapul szolgáló jogelvek a régiéek, de a szabályozás a formába öntés, a rendelkezések teljesen újak és mondhatjuk, hogy az alkotott új szabályrendelet az évtizedek óta kodifikálás folyamatában levő magyar magánjogi törvény előfutárjai, az első tétel magánjogi szabályzatnak tekintendő.

20 sűrűn teletomott ívoldalt tölt meg az első tétel magánjogi szabályozás és 67 terjedelmes §-ban írja meg a bérbeadók és bérlők közötti jogviszonyok szabályait.

Nagyvárad város hadirokkantjai valóban érdemes szolgálatot teljesítettek, amidőn az első magánjogi tétel szabályokat a háztulajdonosokhoz eljuttatták, mert kétségtelen, hogy ezen az úton őket abba a helyzetbe hozzák, hogy a háztulajdonosok jogviszonyait szabályozó tétel szabályokat megismerhessék.

Kétségtelen ugyanis, hogy azokat a jogszabályokat, amelyek az érdekeltek

**Nagyvárad város legújabb térképe**

nagy fali 2 P, kisebb színes 1 80 P kapható

a MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

kötelességeit, jogait megszabják, minden érdekelt félnek ismernie kell, már csak azért is, hogy ezekhez alkalmazkodni, kötelességeiket teljesíteni, jogukat érvényesíteni tudják.

De hát most felvetjük a kérdést és várjuk erre az ószinte feleletet.

Mit tehet ez a háztulajdonos a birtokába jutott szabályrendelettel?

Hogyan fogjon hozzá a 20 sűrűn teletomott oldal tartalmának a megismeréséhez?

Hogyan tudja az ebben foglalt, igazán nagy jogász értékű, de a jogban nem jártas egyénre nézve éppen ezért nehezen megérthető jogszabályokat kellően megérteni, egymással kapcsolathozni és gyakorlatilag alkalmazni?

Hiszen ezek a jogszabályok egy óriási jogterületet szabályoznak, egymástól messze elágaznak, a rendelkezések, ha egymással kapcsolatosak is, mégis szét-szortak, az egymással kapcsolatban állást jelző hivatkozások a legnagyobb mértékben zavarólag hatnak és mindezek még a hivatott jogászt is nem kis feladat elé állítják.

Mi, ha visszaemlékszünk a csak pár nap előtt is érvényben állott régi szabályrendeletnek csak egyetlen, a bérbeadókra legfontosabb 34. §-a gyakorlati alkalmazása körül elkövetett sok-sok hibába, sok-sok mulasztásra, nyugodt lelkiszerettel állíthatjuk, hogy a terjedelmes szabályrendelet szövege alapján sem a háztulajdonos, sem a bérlő nem lesz képes az öt terhelő kötelességeket, az őket megillető jogokat, az egymással szemben követendő eljárást megismerni és a szabályrendelet rendelkezéseit alkalmazkodni. Abból az érdekből, hogy mindezt elérhessük, úgy a háztulajdonosoknak, mint a bérlőknek tanácsra, útmutatásra, minták szolgálatására van szükségünk és addig — míg erre megfelelőbb nem mutatkozik — ezen szabályrendelet csoportosított ismertetésére és útmutatásra kell utalnunk.

## MAGYAR HŐSÖK

### Móricz Andor hadapród-ősmester

MÓRICZ ANDOR hadapród-ősmester Szép példáját adta bátorságának és hűségének Móricz Andor hadapród-ősmester, egyik tüzérsztyályunk szakaszparancsnoka.

1942. augusztus 6-án a Korotajok körül vívott rendkívül heves harcokban önként vállalkozott arra, hogy felváltja a tüzérségi felderítőállásban megsebesült felderítőtsztyet. Bár az ellenség olyan pusztító tűz alatt tartotta a felderítőállás környékét, hogy a tüzrel terhelten való átjutás lehetetlennek látszott, Móricz hadapród-ősmester élete legteljesebb kockázatával előrehozott a felderítőbe s átvette sebesült előjárója szolgálatát.

Két nap múlva, augusztus 8-án észrevette, hogy a váltakozó sikerű harcok során egy honvédüteg két lövege reménytelenül elszigetelt helyzetbe került a két harcvonal között. Mivel nyilvánvaló volt, hogy a lövegek az ellenség zsákmányává válnak, elhatározta azok megmentésének megkísérlését. Rendkívül leleményesen hajtotta végre szándékát és sikerült a lövegeket az ellenség igen erős tüze ellenére is elvontatnia és megmentenie.

# HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**NAGYVÁRAD,**  
 SKILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.  
 Telefon: 12-27.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:** Egész évre 38.40.  
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.  
 Postatakarékpénztári csekk számlánk  
 száma: 72.301.

Árjegyeket nem adunk vissza

**POSCH GYULA A MAGYAR NEMZETI BANK ELNÖKE.** A MTL. jelenti: A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére Posch Gyulát, a Pénzügyi Központ vezérigazgatóját alapszabályszerű időtartamra a Magyar Nemzeti Bank elnökévé kinevezte.

**Pécse is érkezett sebesült-vonat.** Péceről jelntik: (MTI) Vasárnap délután sebesült vonat érkezett Pécsre. Ez a katonákkal nyitották meg a vöröskeresztes kórházat. A sebesült katonákat az üdítő-szolgálat hölgytagjai nagy szeretettel fogadták.

**AZ UJVÁROSI SZERETETEGYLET MŰSOROS ELŐADÁSA.** Nagyvárad. Sajat tud. A nagyváradi-ujvárosi Szeretet-Egylet f. hó 14-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel műsoros délutánt rendez a Legényegylet helyiségében. A műsoros délután jövedelmét a honvédsaládoknak és az egylet szegényeinek segélyezésére fordítják. A műsor keretében *Dvorzák Lajos* városi tisztviselő tart felolvasást a keresztény házasságról, majd a legényegylet műkedvelői egyfelvonásos színdarabokkal szórakoztatják a közönséget. Záróra 11 órakor.

**Giraud eltörtl Észak-Afrikában az összes zsidóellenes intézkedéseket.** — Tangerből jelntik: (MTI) A Stafáni jelentette, hogy Észak-Afrikában eltörtl az összes zsidóellenes intézkedéseket. Az elfogott zsidókat szabadonbocsátják és elkobzott vagyonukat visszaadják.

**Székrekedésben szenvedő hágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a bélmozgást reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar megélienkíti.** az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabaddá teszi, a gondolkodó és munkaképességet erősíti. Kérdezze meg orvosát!

**16 mázsás volt az átlagos rizstermés 1942-ben.** A Magyar Tudósító jelenti: A magyar rizstermelés fejlődési lehetőségeinek legjobb bizonyítéka az átlagos terheseredmények magas szintje. Bár az elmúlt évben már több ezer hektáris holdon, a legkülönbözőbb körülmények között folyt rizstermelés, az átlagos terheseredmény meghaladta a katasztrális holdanként a 16 métermázsát.

**EGYSZERÜSITIK A NEMET FŐISKOLAI OKTATÁST.** Berlin. (MTI) A NTL. jelenti: A teljes háborúra való áttéréssel kapcsolatban a német főiskolai oktatást is egyszerűsítik. A technikai és műszaki főiskolákon változatlan marad a tanítás rendje, ellenben az egyetemi karoknál rövidebbre szabják a tanítási anyagát.

**Rimaszombatban nem tartják meg a farsangi mulatságokat.** Rimaszombatról jelntik: (MTI) A város társadalmi a mai komoly időknél megfelelően nem tartja meg a farsangi mulatságokat.

**Disztávíratok népszerűsítése a Tuberkulózis-hét alkalmából.** A Tuberkulózis Elleni Országos Szövetség február 21-i kezdettel Országos Tuberkulózis Hetet rendez. Ezzel kapcsolatban a postahivatalok népszerűsítése érdekében fokozott tevékenységet fognak kifejteni. A tüdővész elleni küzdelmet propagáló disztávíratok feladói köszönő lapokat kapnak. (Magy. Tud.)

**KOSZORUMEGVÁLTÁS.** A Nemzeti Munkaközpont, Szabó János képviselő és dr. Dévald Lászlóné 20—20 pengőt fizettek be szerkesztőségünknek koszorúmegváltás című dr. Medvigy Ferencné halála alkalmából a város szegényei számára.

**Merényletet követtek el a holland önkéntes légió parancsnoka ellen.** Hagából jelntik: (MTI) Az Interinf jelenti: Seyfarrt altábornagy, a holland önkéntes légió parancsnoka, aki ellen merényletet követtek el, belehalt sérüléseibe. Hollandiában a zárórát azonnali hatállyal 21 órában állapították meg.

**A SZIGLIGETI TÁRSASÁG FELOLVASÓ ÜLÉSE A HONVÉDSEBESÜLTEK JAVÁRA.** A Szigligeti Társaság legközelebbi felolvasó ülése február hó 14-én, vasárnap délután hat órakor lesz a városban a disztéremben. A vasárnapi felolvasó ülése műsorán *Ujházyné Tóth Mária* és *Székely Gyula* igazgató-tanító elbeszélésekkel *Halász Tusi* pedig verseivel szerepel. A felolvasó ülésre a Társaság beléptidijákat nem eszed. de perselyadományokat tetszés szerint elfogad a Nagyváradra érkezett honvédsébesültek szeretetadományainak céljaira.

**Nyilvános árverés a váradai rendőrkapitányságon.** A m. kir. rendőrség nagyváradi kapitánysága értesíti a közönséget, hogy 1943. február 10-én délután 3 órakor a kapitányság épületében különböző fegyverek és pisztolyok, ugyszintén ruhaneműek és egyéb tárgyak nyilvános árverésre kerülnek. A fegyverek árverésében csak az vehet részt, akinek fegyvervásárlási engedélye van.

**A MUNKAPIAC ORSZÁGOS HELYZETE.** Az Állami Munkaközvetítő Hivatal legújabb jelentése szerint az ország összes munkaközvetítő intézeténél az elmúlt hónapban 22.094 munkahelyet, 25.788 munkakeresőt tartottak nyilván és 13.209 közvetítést eszközöltek. A munkahelyek száma az előző hónappal szemben 25.2 százalékos csökkenést, a keresők számánál 16.7, illetve 31.7 százalékos csökkenés jelentkezik. A közvetítések száma az előző hónappal szemben 26.7, a tavalyival szemben 15.2 százalékkal csökkent. Száz munkahelyre Budapesten 111, vidéken 133 munkakereső jutott. (Magy. Tud.)

Most jelent meg:

**Dr. Eröss Alfréd**  
 összeállításában:

**Egyház és éle**

erdélyi katolikus évkönyv.

Ara: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.

APOLLO Filmszínházban Strauss János gyönyörű operettje

## Denevér

Fülbemészo muzsika, pazar kiállítás, szemből szebb nők

---

12 remek színész, 120 fenevad, 1200 felvétel, 12 milliós költséggel készült olasz filmóriás a

## VASKORONA

a CASINOBAN

**Meghosszabbították a Ferenc József zenei díj pályázati határidejét.** Most járt le a Ferenc József jubileumi alapítvány zenei díjára kiírt pályázat eredeti határideje. Több oldalról érkezett kérelmekre a polgármester a pályázati határidőt március 5-ig meghosszabbította. (Magy. Tud.)

**JELENTKEZZENEK A KERIGAZDASÁGOK TULAJDONOSAI.** Nagyvárad thj. város polgármestere 30.06.1943. kig. sz. slatt a következő hirdetményt adta ki: Felhívom mindazokat a kertészeket, kik Nagyváradon egy kataszteri helynél nagyobb kertgazdasággal rendelkeznek, hogy hivatalomban, Téli utca 3. I. em 3. sz. helyiségben sürgősen jelenjenek meg. Nagyvárad, 1943. február 8-án. Polgármester nevében: dr. Varga László s. k. tanácsnok.

**Meonvilt**

**RUZITSKA JÓZSEF és TARSÁ** motorkerékpár és kerékpár szaküzlete az új nemzetközi országuton **Fácán-u. 40.** Kül- és helyföldi **kerékpárok** és **alkatrészek.** **Motorkerékpár párok** **alkatrészek.** **Motorkerékpár párok** **minden mártben.** **Javitások,** **vétel, csere és aladás.**

**Megjelent az Erdélyi Helikon februári száma** főrészen két új novellát közöl: **Moltker Károly:** Edes kisváros című novelláját és **Jékely Zoltán:** Szépihétóra a császárkortéfaról című novelláját. **Vécsey Zoltán,** **Bory István,** **Bardócz Árpád,** **Papp József,** **Szabó István,** **Szöllősy András,** **Kovács Endre,** **Parajdi Ince Lajos** és **Lakatos István** írtaik még cikket a folyóirat februári számában.

**TÜNTETÉS VOLT GHANDI BŐRTÖNE ELŐTT.** Bangkok. (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: A Singaporem megjelenő **Aszd Hindosztán** bombayi jelentése szerint hindu nacionalisták nagyobb tömege Poonában felvont az elé az épület elé, amelyben Gandhit fogva tartják és tüntetések során **Gandhi egészségi állapota** iránt érdeklődött. A rendőrök több tüntetőt megsebesítettek gumibotjaikkal.

**200 egyidőjű telefonbeszélgetés egyetlen kábelen!** Berlinből jelntik: Kitiűnő szigetelőnek bizonyult egy újonnan feltalált üvegszerű anyag. Ennek felhasználásával sikerült olyan kábelt szerkeszteni, mely egyidejűleg továbbít egy televíziós adást és 200 különböző, párhuzamos telefonbeszélgetést, anélkül, hogy ezek egymást zavarnák. A kábel a Siemens-cég gyártmánya s egyelőre Berlin és Lipsce közt bonyolítja le a forgalmat — kitiűnő eredménnyel. Ez a szűkességű kábel mind a 200 párhuzamos beszélgetés áramát, más-más frekvencián kapja. A felvevő állomáson az áramot önműködő kapcsolással átalakítják és ismét más frekvenciával továbbítható.

**Nagy sikere volt a székesfővárosi népművelési művészestnek**

Nagyvárad. Sajat tud. Nagy sikere volt a székesfővárosi népművelési művészestnek a Református Kulturpalotában. A nézőtér ugyan megérezte a Rigolletto előadását Palló Imre vendég szereplésével, azonban az est meleg, bensőséges hangulata és a szereplő nagynevű művésznők és művészek teljesítménye minden tekintetben nagy sikert biztosított az előadásnak.

A fővárosi vendégeket dr. Gyapay László helyettes polgármester üdvözölte, majd egymásután következtek a szebbnél-szebb számok. Minden szám művészi teljesítmény és élmény volt. **Dr. Bisztray Gyula** miniszteri osztálytanácsos megnyitója után **Bisztriczky Tibor** hegedűművész játszott, majd **R. Simonffy Margit** szavalt. Nagy sikere volt **Farkas Ilonka** énekesszámainak. **Dániel Ernő** zongoraszámait megérdemelten arattak nagy sikert. **Járay József** kitiűnő tenorja nagyon szépen érvényesült az előadott számokban. A műsor második felében az említett művészek második számain kívül **Dallos Sándor** olvasta fel egyik remekbekészült novelláját.

**Honvédallisztek a hadbavonultak gyermekeiért**

Nagyvárad. Sajat tud. A honvédhadapródiakola altiszti csoportjai dicséretes és követésreméltó kezdeményezésre vasárnap délután műsoros uzsonnadélutánt rendeztek a hadbavonultak gyermekei számára. Az uzsonnát az altiszti csoportok tagjai adták össze. A délutánon megjelent 80 gyermek. Ezeket a leventék segítségével hívták össze. Résztvettek az uzsonnán az altisztek gyermekei is. Az uzsonna közben rövid szórakoztató műsor volt, majd cukorkát is osztottak szét a gyermekek között.

A délután jövedelmét, 84 pengőt, a rendezőség a Főmáltású Asszony akciójára fizették be.

**Kitüntetések Nemzetvédelmi Kereszttel**

A Hivatalos Lap közli, hogy folytatatosan a Nemzetvédelmi Kereszttel a következő kitüntetések történtek: **Krasznay Pál** rendőrtanácsos (Rozsnyó), **Laky Kálmán** MÁV állomásfőnök (Keszthely), **Márton József** mezőfőnyí rk. plébános, dr. **Kaplony István** gimnáziumi tanár (Kaplony), dr. **Kiss István** L. o. aljegyző (Lábod), dr. **Kiss Elek** állatorvos (Kiskunfélegyháza).

**Kolontary János** városi II. o. aljegyző (Örvénd), **Kovács Lajos** droguista (Nagykároly), **Maksav Vince** ig-tanító (Makcs).

**Hogyan alakultak a nemesfémek új árai**  
23 pengő 1 gramm 14 karátos tört arany

Az Árjegyző Bizottság a következő árakat jegyezte:

Feldolgozatlan nyersanyagokra nézve: 1 gr. 14 karátos törtarany, minőség szerint 21—23 P, 1 kg. színezüst 540—550 P, 1 kg. tört ezüst, minőség szerint 380—400 P.

A kész árak árkalkulációjára nézve: 1. 14 karátos aranyárak kalkulációja: a törtarany napi ára, plusz 12 százalékos differencia, plusz gr-ként 8 fill. fémjelzési díj, plusz tényleges munkadíj, plusz maximálisan 30 százalék bruttó haszon. Ezenkívül súlyforgalmiadó általán címén grammonként 1.50 P fizetendő. (Ez a kalkuláció csak súlyárura vonatkozik.)

Az ezüst és platina árak kalkulációja megegyezik az aranyárak kalkulációjával, a megfelelő fémjelzési díjjal és a szokványos differenciával, továbbá azzal a különbséggel, hogy platina-árunál grammonként 10 P, ezüst árunál pedig grammonként 3 fill. súlyforgalmiadó általán fizetendő.

Az Árjegyző bizottság a kész nemesfémárakra a következő irányárakat jegyezte: 14 karátos sima, tömör karikagyűrű gr. 35.50 P, 14 karátos egyéb aranyáru gr. 40.10 P, 800-as ezüst tálcá és étkészlet gr. 0.80—0.82-ig, 899, az ezüst dísz tárgyak 0.89—0.91-ig. Fenti árakon felül aranyárúnál grammonként 1.50 P, ezüstárúnál 3 fill. súlyforgalmiadó általán fizetendő.

Ezek az árak csak a súlyárakra vonatkoznak, egyébként a platina és a kivételt képező arany, ezüst-tárgyakon az eladási ár van feltüntetve.

**Mi uisán a piacon?**

**Gyümölcsfélék:** (közepes felhozatal)

Alma 1.40—2.40—3.20, narancs 6, citrom drb. 0.30—0.40, mandarin 8—9, körte 2—2.40, gesztenye 2.40—3.20 pengő kgr.

**Zöldségfélék:** (közepes felhozatal)

Répa 30—36, hagyma 32, cékla 24—30, 1 drb. káposzta 30—80, olasz 40—80, petrezselyem 40—50, 1 drb. karalábé 20—30—40, zeller 10—30, retek 10—30, spenót kgr. 350—400, 1 drb. toma 10—30 fillér.

**Élőállatok:** (közepes felhozatal)

Szarvasmarha (vágó) kgr. 1.20—1.40, fejős tehén 600—1100, szopós borjú kgr. 1.60—1.70, kismalac párja 45—60, isgló 300—900, parádésló 900—1300 pengő.

**Tejtermékek:** (gyenge felhozatal)

1 liter tej 0.40, 1 kgr. vaj 6.80—7.70, juhtúró 3.40—4.10, tehéntúró 1.25—1.35, tejfel 1.50—1.70, sajt 3—3.40 pengő kgr.

**Kenyér:**

1 kgr. egység 42 fillér.

**Szárnyasok:** (gyenge felhozatal)

Csirke kgr. 4.60, hizott liba kgr. 4.90, sovány liba 4.90, tyuk 4.—, hizott ruca 4.70, sovány ruca 4.70 pengő kgr., tojás drb. 0.20—0.24, kgr. 3.90—4.10 pengő.

**Húsarak:**

Marhahús 3.70, növendékmarha 3.70, juhhús 2.40, bányahús 2.40, bivalyhús 3.30, zsir 3.80 pengő kgr.

**Halfélék:** (gyenge felhozatal)

1 kgr. ponty 3.80—4.20, csuka 3.50—3.80, köröshal 2—2.50 pengő.

**SZINHÁZ**

**RIGOLETTO**

— Palló Imre vendégszereplése a Szigligeti Színházban —

Ünnepi eseménye volt a Szigligeti Színháznak Verdi nagy drámai emberábrázolásának, a *Rigoletto*-nak előadása Palló Imre vendégszereplésével. Az előadásnak külön érdekessége volt, hogy Palló Imre szombaton történt kormányfőtanácsosi kinevezése után itt lépett fel először. A darab szereplőit már mind jól ismerjük. Nagy élmény volt Palló Imre mesteri alakítása és gazdag hanganyagának ezúttal egyedülálló lehetőségekkel biztosított kibontakozása. Valósággyal lenyűgözte a közön-

séget nagy monológiájával. A herceg kesztyűáriáját a rokonszenves görög, Lontas Constantin énekelte. Rigoletto és Gilda kettősét sokáig nem fogja elfelejteni a hallgatóság. Nagy sikere volt Lontas Constantinnak a híres „Az aszszony ingatag” című dallal is. Az opera zenei szépsége természetesen a nagy négyesben érte el tetőfokát.

Az előadás ünnepi hangulatban folyt le a művészeket, élükön Palló Imre kormányfőtanácsost, a közönség lelkesen ünnepelte.

**Arany-, ezüst-, brilliáns tárgyak, svájci anker órák értéke, eladása, szakszerű alakítása, javítása** **Ács Tihor,** Széchenyi tér 6.

**A színházi iroda közleményei:**  
**Keddtől: Csipkeálarc**

Ilaiczky László és Szerdahelyi János: „Csipkeálarc” című operett-új-donságát kedden este mutatja be a színház Daniss Győző rendezésében gyönyörű kiállításban. A darab de-aktív-történeteszerű izalmassága mellett 3 órában át állandó derűltetésben és kacagásban tartja a nézőteret. Hangulatos muzika, pompás táncok. A nő főszerepet (Magda) a színlaptól eltérően Márffy Vera játssza.

A „Csipkeálarc” kedden premier hértelben, szerdán Á-bérltelben, csütörtökön este, pénteken és vasárnap este hértelstűnetben kerül színpa.

Csütörtökön délután negyed 4 órával kezdettel *egyszeres filléres helyáralakal* a legnagyobb sikerű zenés-vígjáték újdonság. A „Nemes Róza” van a színház műsorán Márffy Verával a címszerepben. Minden földszinti jegy 90 fillér, erkély és emeleti zártszék 60 fillér, nájolv 4 pengő.

Szombaton délután negyed 4 órával

kezdettel a „Vén diófa” kerül színpa *filléres helyáralakal*.

Szombaton este kivételesen fél 7 órakor és vasárnap délelőtt 11 órakor HONVÉDEST a hadigondozottak javára Nagyvárad thi. város és a járási leventeparancsnokság rendezésében. Felemelt helyáralak. Jegyek elővéttelben a járási leventeparancsnokságon kaphatók.

**HETI MŰSOR:**

Kedden este: Csipkeálarc — premier hértel.

Szerdán este: Csipkeálarc — Á-bérltel.

Csütörtökön délután: Nemes Róza

Csütörtökön este: Csipkeálarc.

Pénteken este: Csipkeálarc.

Szombaton délután: Vén diófa.

Szombaton este fél 7 órakor és vasárnap d. e. 11 órakor: Honvédest.

Vasárnap délután: Nótás kapitány.

Vasárnap este: Csipkeálarc.

**Férfiruhákat, használtakat legiobb áron vehet, eladhat** **MOLNÁR** használtruha üzletében Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

**Hétfői népművelési előadások a Színházban**

Az Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság f. évi február hó 15-től kezdődően minden hétfőn este a Szigligeti Színházban ismét népművelési színházi előadásokat rendez a következő helyáralakal:

Nagy páholy (6 személyes) 7.00 P.  
Kis páholy (5 személyes) 6.00 P.  
Zsöllye 1.20 P.  
Körözék 1.00 P.  
Támlásezék —.80 P.  
Emeleti ülés —.60 P.

A népművelési színházi előadásokat a *kiszízetésű középosztály és a munkás-*

ság részére rendezzük, remélve, hogy ezt a rendkívüli kedvezményt igénybe is veszik.

Február 15-én az *Idegen asszony* című színmű kerül előadásra.

Jegyek előre a Bizottság titkári hivatalában (Szilágyi Dezső utca 12. Telefon 24—88), vagy közvetlenül a színház pénztárában Tanay K. Emil főtítkártól igényelhetők.

A színház igazgatósága és a bizottság közös megállapodása szerint minden esetben megfelelő színvonalú darabok kerülnek műsorra.

**RÁDIÓ**

SZERDA, FEBRUÁR 10.  
Budapest I.

5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.  
6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.  
10.15 Weidinger Ede szalonzenekara.  
11.15 Zenekari művek.  
11.40 „Patkányirtás Acsádinál”. Irta:

Makra Sándor. Felolvasás.  
12.10 Rádiózenekar. Vezényel Vincze Ottó.  
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.  
14.00 A Folyamérok fúvószenekara. Vezényel ifj. Fricsay Richárd.  
15.15 Pertis Jenő cigányzenekara muzsikál.  
16.00 „Az Örvénykő és a Bálvány

vidéke”, deruói Klekner Emil előadása.

17.00 A Szekesfővárosi Zenekar. Vez. Rajter Lajos.

18.00 Honvédműsor.

19.05 „A Vérmező árnyékában.” Versegly, Bacsaányi Kármán és Kazinczy írásaiból összeállította Illyés Gyula. Közreműködik Lehotay Árpád és Lukács Margit.  
19.50 Vercs Károly cigányzenekara muzsikál. (Közvetítés.)

20.30 Kossuth látomása. Szitnyay Zoltán elbeszélése.

20.50 Filmadalok.

21.10 Régi bolgár városok. Felolv.

21.20 A Budapest honv. őrszázalój fúvószenekara. Vezényel Pongrácz Géza.

22.40 Tánzene.

**Budapest II.**

19.30 Cornelius: A Bagdadi borbély.

19.05 Olasz nyelvoktatás.

19.40 Zathureczky Ede hangversenyének közvetítése

Előadják a berlini filliam.

20.40—21 „Édesanyánk első adománya.” Göttsche Oszkár orvosi előadása.

**APRÓHIRDETÉSEK**

**Adás-vétel**

**Bélyeggyűjtemény** (Magyarország 2 kötet, Románia 1 kötet) 2500 pengőért eladó. Ugyanott irodalmi munkák. Cím a kiadóban. 788

**Aranyat,** ezüstöt, brilliánsat vásárol Tarján óras-ékeszerész, Rákóczi-ut 8, 185

**Brilliánsot,** aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékeszerész, Rákóczi-ut 3. 356

**Eladók** regények. Dr. Baditz, Miskolc. 611

**Egy jó márkás rádiót** megvételre keresek. Címét a kiadóba kérek. 745

**Nehéz** angol stílusú, velencei kristállyal üvegezett különleges ebédőszekrény és vitrin eladó. Csáky-u. 61. Megtekinthető 12—5-ig. 744

**Vaságy,** dupla sodronnyal eladó. — Petőfi-u. 29.

**Állást nyec**

**ÜGYES** lapkihordókat felveszünk. — **Jelentkezés a kiadóhivatalban.**

**20—30 éves nők** legalább 6 elemivel felvételnek a Dreher-Haggenmacher Nagyváradí Sörgyárnál. Jelentkezés 10—12 óra között a váradszöllősi telepen. 725

**17—18 éves ifjak,** legalább 6 elemivel felvételnek a Dreher-Haggenmacher Sörgyár váradszöllősi telepen. Jelentkezés 10—12 óra között. 726

**Állást keres**

**Házvezetőnőnek** menne urinó plébániára is. „Tavasza” jeligere a kiadóba. 724

**Két fiatal nő,** irodai és üzleti teendőkben jártas, állást keres. Címeket a kiadóba kérnek. 742

**Gyakorlattal rendelkező,** 4 középisikólat végzett egyén pénzbeszedő, vagy irodalszolgái állást keres. Címét a kiadóba kérek. 746

**Hűlőpéle**

**ZIPPZAR** szakszerű javítása Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

**KIADÓTULAJDONOS:**  
**SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.**

**Fő- és felelősszerkesztő:** **Dr. Paál Árpád** **Felelős kiadó:** **Dr. Scheffler Ferenc**  
Szent László-nyomda Rt. igazgatója

**Készült a Szent László-nyomda r. t. körforógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.**